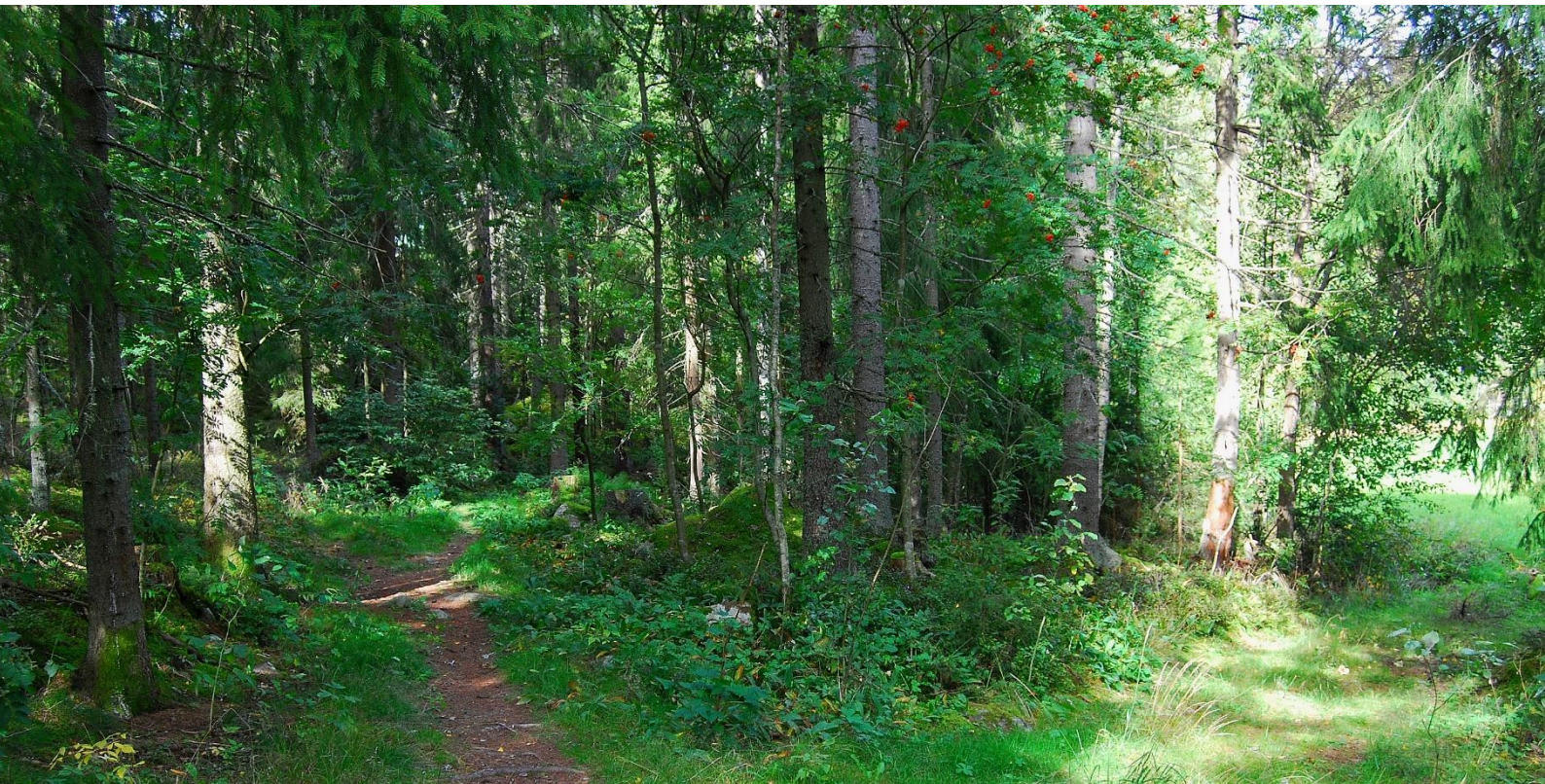

KULJUN PUNAPORTIN ASEMAKAAVAN
LUONTOSELVITYS
LEMPÄÄLÄ

2021

Latvasilmu_{osk}
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän sisältö ja selvitysalue.....	2
2	Menetelmät.....	2
3	Tulokset.....	3
3.1	Luonnonsuojelun alueet ja geologiset aluevaraukset	3
3.2	Pinta- ja pohjavedet.....	4
3.3	Luontotyypit ja kasvillisuus	4
3.4	Linnusto	12
3.5	EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit	12
3.6	Maisemaekologinen luokitus.....	12
4	Johtopäätökset ja suositukset.....	12
5	Viitteet	13

Työn tilaaja: Soili Lampinen / Lempäälän kunta

Selvityksen laatija: Tuomo Pihlaja, Latvasilmu osk

Kuvat: Tuomo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 2021

Raportin päiväys: 1.10.2021

Yhteystiedot:

tuomo.pihlaja@latvasilmu.fi

040 7321439

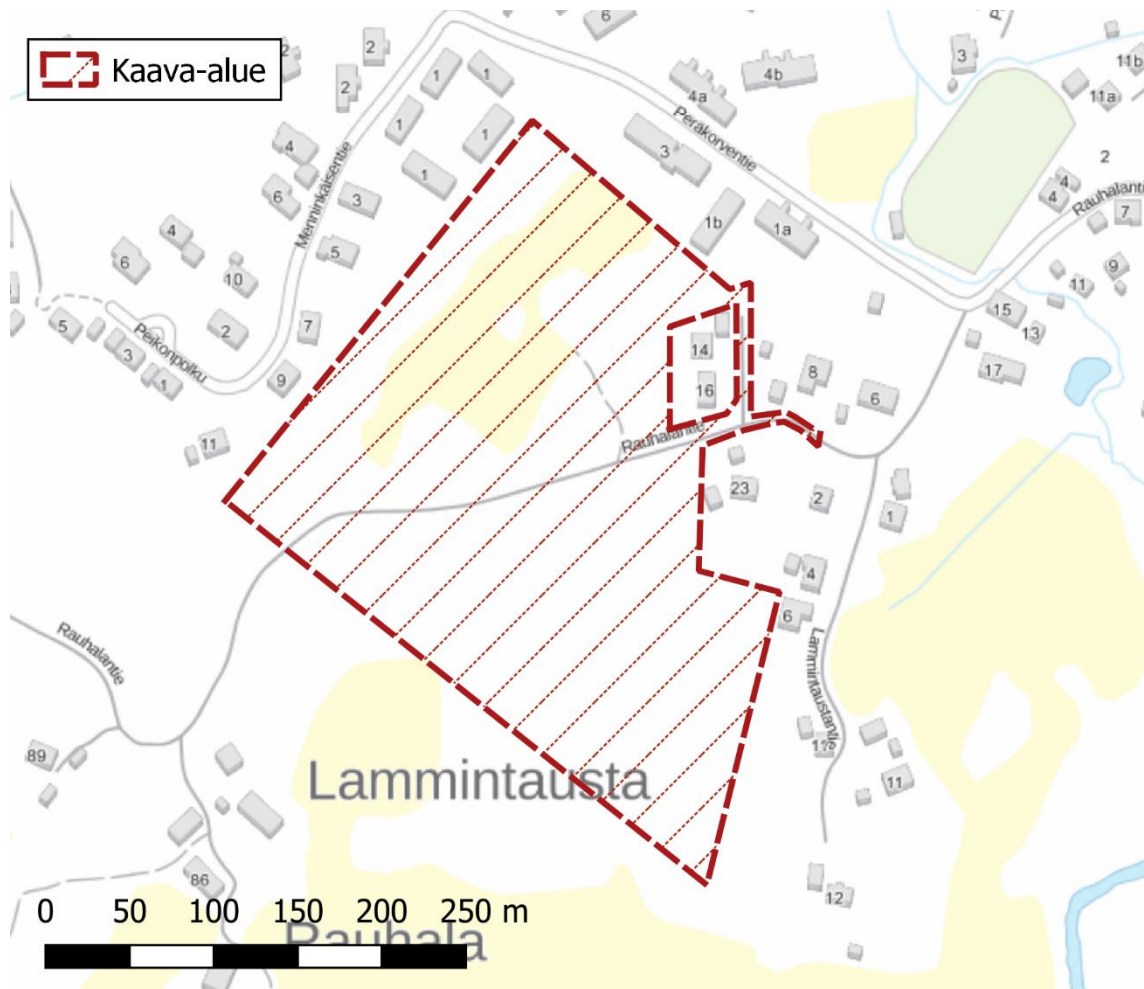
latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

1 Tehtävän sisältö ja selvitysalue

Toimeksiantona oli asemakaavoitusta tukevan luontoselvityksen laatiminen. Tavoitteena oli kerätä riittävät tiedot, jotta kaavan vaikutukset alueen luonnonympäristöön ja eliölajistoon saadaan luotettavasti arvioitua. Kaava-alue sijaitsee Lempäälän Kuljussa Rauhalantien molemmin puolin. Selvitetyin alueen laajuus on noin 7.6 hehtaaria. Alueen karttarajaus on esitetty kuvassa 1.

Tämän selvityksen maastotyöt tehtiin syyskuussa 2021. Maastotyöt suoritti FM biologi Tuomo Pihlaja Latvasilmu osk:sta. Raportin laati Tuomo Pihlaja.

Kuva 1. Selvitetty asemakaava-alue.

2 Menetelmät

Kaava-alueelle tehtiin yksi luontoselvityskäynti aamupäivällä 2.9.2021. Kasvillisuus oli edelleen pääosin lakastumatonta ja luontotyypit olivat hyvin todennettavissa maastokäynnin aikaan. Maastokäynneillä koko kaava-alue (kuva 1) kierrettiin läpi kävellen. Myös välittömän lähialueen muut mahdolliset kohteet, joihin kaavalla voi olla vaikutusta, tarkastettiin. Kohteelta selvitettiin luontotyypit ja kasvillisuus yleisesti. Kaikki suojelullisesti arvokkaat lajit ja luontotyypit kirjattiin muistiin.

Ajankohdasta johtuen linnustoa ja luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston mahdollista esiintymistä ja selvitystarpeita arvioitiin elinympäristöihin perustuen.

Liito-oravan esiintymistä arvioitiin yleisesti käytettävällä papanakartoitusmenetelmällä. Kaava-alueen kaikkien varttuneiden kuusien ja koivujen, sekä kaikkien haapojen tyvet tarkastettiin ja lisäksi tehtiin tarkastukset elinpiirikuvion mahdollisten reunapuiden osalta. Samalla tarkasteltiin liito-oravan pesäpaikoiksi soveltuvien kolopuiden, pönttöjen ja risupesien esiintymistä. Ajankohdasta johtuen papanoiden löytyminen ei ollut todennäköistä ja arvio lajin esiintymisestä pohjaa myös elinympäristötarkasteluun.

Kaikki olennaiset havainnot tallennettiin maastossa GPS-laitteiden avulla paikkatiedoksi. Havaintojen arvottaminen pohjaa seuraaviin luokituksiin.

Uhanalaiset lajit

Suomessa uhanalaisten ja alueellisesti uhanalaisten lajien luokittelu perustuu kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) kehittämään uhanalaisuusluokitukseen. Viimeisin luokitus on vuodelta 2019 (Hyvärinen et al. 2019)

EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit

Näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit

Luonnonsuojelulain luontotyyppisuojaus koskee sellaisia laissa lueteltuihin luontotyyppisiin (29 §) kuuluvia alueita, jotka ovat luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia.

Uhanalaiset luontotyypit

Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2018 tehtyyn arviointiin (Kontula & Raunio 2018). Kaava-alue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen.

Metsälain erityiset elinympäristöt

Metsälain (10 §) monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät elinympäristöt ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia kohteita, jotka erottuvat ympäröivästä metsäluonnosta selvästi.

Vesilain suojeltavat luontotyypit

Vesilain mukaisten kohteiden (11 §) muuttaminen tai heikentäminen vaatii vesilain mukaisen lupamenettelyn.

3 Tulokset

3.1 Luonnonsuojelun alueet ja geologiset aluevaraukset

Selvitysalueella tai sen välittömällä lähialueella ei ole luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien alueita tai NATURA-ohjelman alueita. Lähimmät kohteet sijoittuvat noin 4 km päähän.

Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaiksi arvioituja kallio-, kivikko-, moreeni- tai tuuli- ja rantamuodostumia.

3.2 Pinta- ja pohjavedet

Selvitysalueella ei ole varsinaisia pintavesiä. Virtausuomat rajoittuvat pelto- ja metsäojituksiin.

Selvitysalue ei kuulu pohjavesialueisiin. Selvitysalueella ei ole havaittavissa edustavia pohjavesivaikutteisia luontotyyppisiä. Alueen luoteisreunan pellon ja metsän vaihtumisvyöhykkeessä on heikkoa pohjavesivaikutusta ja muutamia pienialaisia luonnontilaltaan muuttuneita, kulutuksesta ja vieraslajeista kärsiviä tihkupintoja.

3.3 Luontotyypit ja kasvillisuus

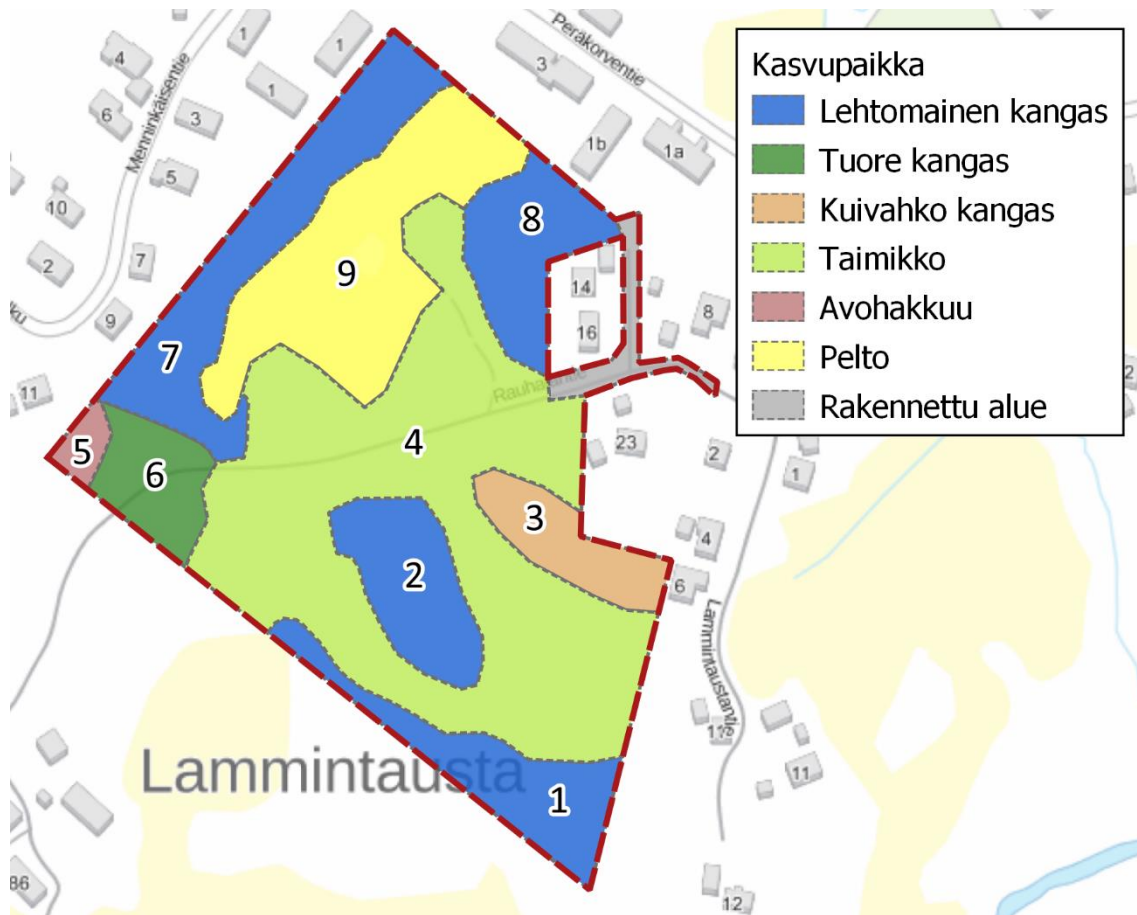
Selvitysalue rajautuu pääosin asutukseen ja on pääosin talousmetsinä hoidettua metsätalousmaata. Huomattava osa alueesta on avohakattu viimeisen 10–15 vuoden aikana. Puustoltaan varttuneempia kuvioita on pohjoisosassa, missä on myös noin hehtaarin kokoinen peltoalue.

Kasvupaikoista vallitsevat tuore kangas (MT, mustikkatyyppi) ja lehtomainen kangas (OMT, käenkaali-mustikkatyyppi). Vallitseva puulaji on varttuneilla kuvioilla kuusi ja taimikkoalueilla kuusi, koivu ja pihlaja.

Kuva 3. Ilmakuva selvitysalueesta.

Alue jaettiin kasvupaikkojen osalta yhdeksään kuvioon (kuva 4). Kuvioista on valokuvia kootusti kuviokuvausten jälkeen. Kuvauksissa viitataan kuvassa 4 esiintyvään kuvioiden numerointiin.

Kuva 4. Selvitysalueen kasvupaikkakuviojako.

Selvitysalueen etelälaita (kuvio 1) on kasvupaikaltaan tuoreesta kankaasta lehtomaiseen kankaaseen vaihteleva metsäkuvio. Pääosin kuviolla esiintyy nuorta ja varttuvaa kuusikkoa.

Kuva 5. *Kaava-alueen kaakkoiskärjen varttuvaa kuusikkoa, kuvio 1*

Pienialaisesti on myös tuoretta keskiravinteista lehtoa kuvion louhikkoisella osalla. Tässä lajistossa esiintyy muun muassa kivikkoalvejuurta, kielloa, mustakonnamarjaa, leskenlehteä ja terttuseljaa. Puusto on vaihtelevaa sisältäen kuusta, haapaa, harmaaleppää, raitaa ja melko varttuneita pihlajia. Lehtoala on vanhojen karttojen mukaan ollut jossain vaiheessa peltoa tai niittyä ja ei ole luonnontilaltaan edustava.

Kuva 6. *Pienehkö maataloushistorian omaava lehtoala, kuvio 1.*

Selvitysalueen keskiosassa taimikoiden keskellä on nuorta koivikkoa kasvava talousmetsäkuvio (kuvio 2). Maapohja on louhikkoista ja kasvupaikka lehtomaista kangasta.

Kuva 7. Nuorta koivikkoa, kuvio 2.

Taimikkoisen keskiosan itäreunalla on säästöpuita kasvava harjanne (kuvio 3). Puustossa on koivu, mäntyä ja kuusta, mutta se ei ole erityisen iäkästä. Kasvupaikka on tuoretta kangasta ja lakiosassa kuivahkoa kangasta (VT, puolukkatyyppi). Kasvillisuudessa on esimerkiksi kieloa, lillukkaa ja keltanoita.

Kuva 8. Harjanteen jättöpuustoa, kuvio 3.

Valtaosan selvitysalueesta muodostaa Rauhalantien molemmille puolille ulottuva taimikko (kuvio 4). Tien eteläpuolella on istutettuna kuusta ja luontaisena sekapuuna koivua. Pohjoispuoli on luontaisesti taimettunutta, ja siinä huomattavan osan puustosta muodostaa pihlaja. Toisena valtapuuna on koivua. Alue on kumpuilevaa ja paikoin lohkarista. Maapohja vaihtelee tuoreesta kankaasta lehtomaiseen kankaaseen.

Kuva 9. Pääosan selvitysalueesta muodostaa nuori taimikko, kuvion 4 kaakkoisosaa.

Selvitysalueen länsikulmassa on pieni tuore avohakkuualue (kuvio 5). Länsilaidalla sijaitseva kumpareen lakialue (kuvio 6) on varttuvaa tuoretta kangasta. Puustossa on mäntyä, kuusta ja koivua. Maapohja on lohkarista. Kasvillisuudessa tyypillisiä ovat seinäsammal, mustikka, sananjalka ja kielo.

Kuva 10. Kumpareen tuoretta louhikkoista kangasta, kuvio 6.

Selvitysalueen luoteisosan muodostaa varttuneen ja pohjoispäästä osin vanhan lehtomaisen kankaan kuusivaltainen kapea metsäkuvio (kuvio 7). Pellon reunassa kasvaa myös lehtipuustoa ja muutamia varttuvia haapoja. Kuviolla on runsaasti pystyyn kuolleita ja kuolevia kuusia, muuten lahoppuuta on melko niukasti. Tyypillistä lajistoa ovat metsäkerrossammal, seinäsammal, mustikka, käenkaali, metsäalvejuuri, kielo, jänönsalaatti, metsäkorte, sananjalka, ja metsäimarre. Pellon reunassa kasvaa myös taikinamarjaa ja terttuseljaa. Muutamissa kosteissa tihkukohdissa kasvaa kevätlinnunsilmää, rönsyleinikkiä, suokelttoa ja vieraslaji jättipalsamia. Maapohjassa on paikoin merkkejä aiemmasta maa-aineksen otosta. Kuvion halkoo melko paljon käytetty polku-ura.

Kuva 11. Polku halkoo melko kapeaa kuviota 7, oikeassa laidassa muutamia haapoja.

Kuva 12. Kuolleita kuusia kuviolla 1.

Pellon koillispuolella on pieni varttuvan melko monotonisen kuusikon muodostama metsikkö (kuvio 8). Maapohja on lehtomaista kangasta ja melko kulunutta, johtuen läheisestä asutuksesta. Lajisto on kuvion 7 kaltaista. Paikoin metsäpohja on puuston tiheydestä johtuen lähes eloton.

Kuva 13. Pohjakerrokseltaan niukkaa ja kulunutta kuusikkoa kuviolla 8.

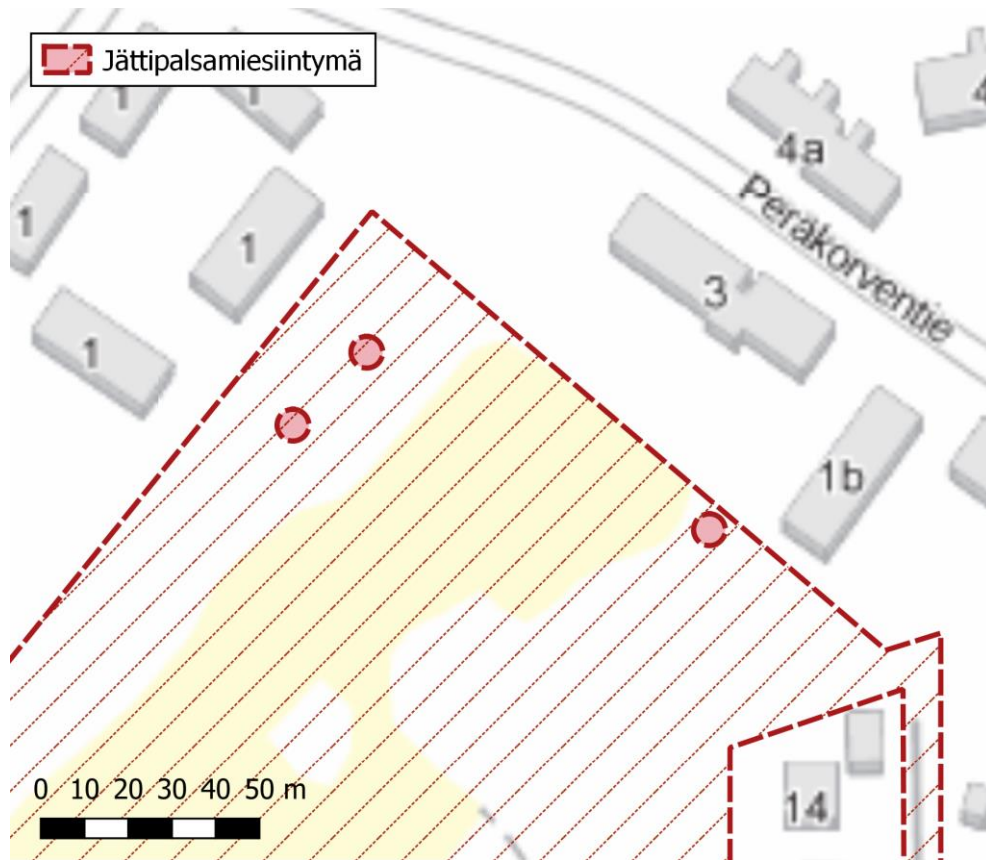
Pohjoisosassa on pieni peltoalue (kuvio 9).

Kuva 14. Pohjoisosan melko pienialainen pelto, kuvio 9.

Alueella ei tavattu uhanalaisia kasvilajeja tai edustavia uhanalaisia luontotyyppejä. Alueella ei myöskään sijaitse luonnonsuojelulain tai vesilain nojalla suojeltuja kohteita tai metsälain tarkoittamia edustavia erityisiä elinympäristöjä.

Vieraslajeista havaittiin jättipalsamia kolmessa kohtaa alueen luoteiskulmassa. Läntiset pisteet olivat alarinteen tihkupintoja ja itäinen piste pihajätetunkio kaava-alueen rajalla. Torjuntatoimet ovat suositeltavia nopeassa aikataulussa, ennen kuin esiintymät laajenevat. Nyt ne ovat vielä helposti tukahdutettavissa

Kuva 15. Jättipalsamiesiintymien sijainti.

Kuva 16. Jättipalsami on leviämässä kaava-alueella ja vallannut tihkupintoja.

3.4 Linnusto

Alue rajautuu tiiviisti rakennettuun ympäristöön, mikä vähentää vaateliaan ja aran lintulajiston esiintymistä. Peltoalue on varsin pienikokoinen, eikä sovellu merkittävän peltolinnuston elinalueeksi. Huomattava osa alueesta on melko tuoreeltaan hakattua.

Varttuneissa kuvioissa voi esiintyä ikääntyneitä metsiä suosivia lajeja. Asutuksen läheisyys kuitenkin asettaa rajoja monien lajien pesinnälle. Alueella ei havaittu huomioitavia petolintujen pesäpaikkoja. Alueella ei ole myöskään juurikaan pötkelöpesijöille tarpeellista lahoppua.

Selvityksen perusteella keväällä tehtävää tarkentavaa linnustaselvitystä ei katsota tarpeelliseksi elinympäristön luonteen johdosta. Kaavoitukseen vaikuttavien linnustoarvojen esiintyminen alueella ei ole todennäköistä.

3.5 EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit

Selvityksessä ei havaittu liito-oravan papanamerkitöjä. Ajankohta oli kuitenkin tälle selvitykselle epäsuotuisa ja todennäköisesti vain kaikkein runsaimmin keväällä merkityt papanapuut olisivat olleet nyt havaittavissa. Alueen metsärakenne ja puuston piirteet eivät erityisesti tue lajin esiintymistä alueella. Pesäpaikoiksi sopivia kolopuita ei havaittu. Myös lajin suosimaa varttunutta puustoa on vain niukasti.

Kaava-alueen luoteisosassa sijaitseva asutuksen ja pellon välinen varttuneen metsän kaistale (kuva 4, kuvio 7) on kuitenkin puuston rakenteeltaan ja ravinteisuudeltaan liito-oravalle silmämääräisesti hyvin soveltuvaa elinympäristöä. Kuviossa on varttuneita kuusia ja myös elinpiirille tyypillisiä haapoja, joskin niukasti. Ruokailuun soveltuva lehtipuustoa on pellon reunassa. Pesäpaikan sijaintia tässä metsikössä, esimerkiksi risupesässä, ei selvityksen perusteella voi sulkea pois.

Jos tähän kuvioon kohdistuu merkittäviä maankäytön muutoksia, selvityksen perusteella suositellaan keväällä tehtävää tarkentavaa selvitystä, jossa mahdollinen esiintyminen saadaan luotettavasti arvioitua.

Kohteella ei ollut muille direktiivin liitteen IV(a) lajeille erityisen hyvin soveltuvia elinympäristöjä. Alueelta ei paikannettu viitasammakon ja direktiivin sudenkorentolajien lisääntymispaikoiksi soveltuvia kosteikoita tai pysyviä vesialtaita. Muidenkaan direktiivin lajien esiintyminen arvioidaan epätodennäköiseksi.

3.6 Maisemaekologinen luokitus

Alue rajautuu asutukseen ja on voimakkaasti käsiteltyä metsätalousaluetta. Topografiassa ei ole merkittäviä korkeusvaihteluita. Alueeseen ei liity erityisiä maisemallisia arvoja. Alueen maisemallinen kestävyys on hyvä. Maisemalliset arvot eivät rajoita alueen kaavoitusta.

4 Johtopäätökset ja suositukset

Selvitysalue rajautuu taajamarakenteeseen ja on ihmistoiminnan ja etenkin metsätalouden voimakkaasti muokkaamaa luontoa. Asutuksen läheisyys rajoittaa osaltaan häiriöherkän lajiston esiintymistä. Alueelta ei todettu maisemaan, luontotyyppisiin tai uhanlaiseen lajistoon perustuvia kaavoitukseen vaikuttavia luontoarvoja.

Yksi metsäkuvioista arvioitiin mahdollisesti liito-oravan elinpiiriin ydinalueeksi sopivaksi. Ajankohdasta johtuen lajin esiintymistä ei voitu tässä selvityksessä luotettavasti selvittää. Tälle kuviolle suositellaan keväällä parhaaseen selvitysaikaan tehtävää lisäkartoitusta, mikäli tähän kuvioon suunnitellaan maankäytön muutoksia.

5 Viitteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja -asetus (160/1997).

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY).